

af parterne opholder sig. Der er i bekendtgørelsens § 7 nærmere retningslinier for, hvordan der forholdes, hvis parterne udebliver fra mødet. Hvis aftalen vedrører et større barn, lader statsamtet endvidere en samtale afholde med barnet, jf. lovens § 29, hvis barnets alder og modenhed tilsiger det. Med parternes samtykke kan statsamtet endvidere anmode kommunen om en udtalelse om dem og barnet. Endelig skal statsamtet i visse tilfælde indhente en erklæring fra den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden over barnet. Når det fornødne oplysningsgrundlag foreligger, tager statsamtet stilling til, om aftalen kan godkendes, eller om godkendelse må nægtes. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Statsamtets eventuelle afgørelse om afslag på godkendelse af en aftale efter lovens § 11, stk. 2, skal opfylde forvaltningslovens begrundelseskrav, og afgørelsen kan påklages til Familiestyrelsen.

Det sker i praksis ikke sjældent, at statsamtet modtager en ensidig anmodning fra en forælder – f.eks. i forbindelse med behandlingen af en samværs sag – om ændring af forældremyndigheden, f.eks. ophævelse af fælles forældremyndighed eller overførsel af forældremyndighed. Sker dette, vejleder statsamtet om, at en sådan ændring kræver enighed og ikke kan bestemmes af statsamtet, men derimod – hvis der ikke foreligger den fornødne enighed – må afgøres af domstolene under en retssag. Statsamtet kan indkalde parterne til vejledningssamlinger på baggrund af sådanne anmodninger og kan tilbyde børnesagkyndig rådgivning.

Efter reglen i lovens § 14 kan statsamtet træffe visse afgørelser om placeringen af forældremyndigheden efter et dødsfald. Der er ikke udstedt nærmere retningslinier for statsamtets sagsbehandling i disse sager, men forvaltningslovens almindelige regler gælder. Endvidere følger det af § 37 i lov om social service, at kommunen i fornødent omfang skal medvirke til, at der udpeges en egnet forældremyndighedsindehaver, hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung. I de situationer, hvor et dødsfald bevirker, at et barn står uden forældremyndighedsindehaver, sker statsamtets sagsbehandling ofte i nært samarbejde med barnets kommune. Reglerne om høring af større børn og om indhentelse af erklæring fra en forælder uden del i forældremyndigheden gælder tilsvarende i disse situationer.

Midlertidige afgørelser om forældremyndighed træffes i sagens natur oftest på et mindre fuldstændigt grundlag end den senere endelige afgørelse, og der er ikke udmeldt nærmere retningslinier for statsamtets sagsbehandling. Statsamtet har, som beskrevet oven-

for, kompetence til at træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed i visse situationer, herunder i dødsfaldssituationen, hvor der i praksis kan være behov for at få udpeget en midlertidig forældremyndighedsindehaver kort tid efter dødsfaldet – f.eks. hvor der ikke umiddelbart er en ansøger til forældremyndigheden.

I forbindelse med statsamtets behandling af samværs sager er et af de primære mål at få forældrene til at forstå, at de har et fælles ansvar for børnene, og at dette indebærer, at de bør kunne blive enige om samværet og omfanget heraf. Når statsamtet modtager en ansøgning om fastsættelse, ophævelse eller ændring af samvær, har statsamtet flere muligheder. Statsamtet kan indkalde forældrene til et møde i statsamtet med sagsbehandleren eller iværksætte skriftlig høring af den anden forælder. Statsamtet kan endvidere tilbyde forældrene og/eller barnet børnesagkyndig rådgivning eller forældrene konfliktmægling. Endelig kan det være nødvendigt at indhente flere oplysninger fra ansøgeren eller at iværksætte yderligere undersøgelser, f.eks. i form af indhentelse af en børnesagkyndig erklæring eller gennemførelse af samtaler med børnene. Behandlingen af samværs sager i statsamtet omfatter en del mødevirksomhed, men der er ikke efter loven krav herom. Civilrettsdirektoratets vejledning om behandling af samværs sager fra november 1999 indeholder yderligere retningslinier for statsamtets sagsbehandling.

Anmodninger om fastsættelse af anden kontakt end samvær i medfør af lovens § 18 behandles efter samme retningslinier som anmodninger om afgørelser om samvær.

Statsamtets internationale og stedlige kompetence er fastlagt administrativt i forældremyndighedsbekendtgørelsen.

2.3. Domstolssager efter retsplejelovens kapitel 42

2.3.1. Retsstillingen i dag

Retsplejelovens (jf. lov bekendtgørelse nr. 961 af 21. september 2004) kapitel 42, der har overskriften: ”Sager om ægteskab eller forældremyndighed”, indeholder reglerne om domstolens behandling af sager om ægteskab eller forældremyndighed. Disse er, jf. retsplejelovens § 448, følgende:

- sager om separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab
- sager om ophør af fælles forældremyndighed
- sager om overførsel af forældremyndighed
- sager om statsamtets afgørelser om forældremyndighed ved en indehavers død